

K NĚKTERÝM OTÁZKÁM OPERAČNÍHO ZABEZPEČENÍ V OBRANNÉ OPERACI

Rozkaz ministra národní obrany na tento výcvikový rok se dotýká některých nedostatků v organizaci a praktických opatřeních všestranného zabezpečení.

Vzhledem k důležitosti procvičování obrany, přípravování a vedení obranných operací na počátku války v souladu se zásadami vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy je nutné věnovat zvýšenou pozornost i otázkám operačního zabezpečení obranné operace.

Události posledního období svědčí o tom, že státy NATO se nehodlají vzdát své teorie „odstrašení“. Kalkulují s použitím nukleárních zbraní, a to jak v průběhu konfliktu, tak i v jeho počátečním období.

Proto chci v tomto článku z celé oblasti operačního zabezpečení poukázat na význam dvou z nich — ochranu proti zbraním hromadného ničení a operační maskování.

Ochrana proti zbraním hromadného ničení je organizována a uskutečňována s cílem maximálně snížit působení a účinky jaderných, chemických a bakteriologických (biologických) zbraní na vojska, týlové objekty, zachovat jejich bojeschopnost a zabezpečit splnění stanovených obranných úkolů.

K dosažení tohoto cíle je organizován a prakticky vykonáván **komplex opatření, který zahrnuje:**

- včasné zjištění příprav nepřítel k použití zbraní hromadného ničení,
- rozptýlení vojsk a změny zaujatých prostorů, obranných úseků, rajónů,
- využití ochranných a maskovacích vlastností terénu [v obraně zvlášť důležité],

- ženění budování prostorů rozmístění vojsk, čar, pásem, postavení, míst velení, spojovacích uzlů, týlových objektů,

- varování vojsk před bezprostředním nebezpečím a zahájením použití zbraní hromadného ničení nepřítel, radioaktivním, chemickým a bakteriologickým zamořením,

- zjišťování následků použití zbraní hromadného ničení nepřítel,

- zajištění bezpečnosti a ochrany vojsk při činnosti v zamořených pásmech, v prostorech závalů, požárů a zátop,

- odstraňování následků použití zbraní hromadného ničení nepřítel.

Na základě rozhodnutí a pokynů velitele fronty rozpracovává štáb společně s veliteli a štáby druhů vojsk, náčelníky a štáby speciálních vojsk a služeb **Plán a nařízení pro ochranu proti zbraním hromadného ničení**.

ného ničení. Hlavním zpracovatelem je správa chemického vojska za řízení operační správy frontu. Je nutné, aby svůj podíl měla bezpodmínečně operační správa, zpravodajská správa, správa chemického, ženijního i spojovacího vojska, vojska PVO, štáb týlu i vyzbrojování a technického zabezpečení. Tato ochrana je v obranné operaci plánována podle obranných čar a směrů v souvislosti s pravděpodobnou variantou použití nepřítelem ZHN, směrů a prostorů soustředění hlavního úsilí v obraně a současně i po směrech předpokládáných protiúderů.

V Plánu ochrany vojsk frontu proti zbraním hromadného ničení v obranné operaci zpravidla uvádíme:

- cíle OPZHN, možnosti nepřítel v použití všech druhů zbraní hromadného ničení, zvlášť nebezpečné prostory radioaktivního, chemického nebo bakteriologického zamoření,

- opatření OPZHN (po jednotlivých obdobích operace), zejména zjišťování příprav nepřítel k použití ZHN a prostředky jejich plnění, prostory vyvedení vojsk z ohrožených prostorů, ženijní budování pásma obrany i využití ochranných vlastností terénu, systém varování vojsk,

- protiepidemická opatření, zjišťování následků použití ZHN nepřítelem, zajištění bezpečnosti a ochrany vojsk, odstraňování následků použití ZHN nepřítelem, vyčlenění síly a prostředky, způsob součinnosti, odpovědnosti za splnění úkolů, organizace kontrolní činnosti.

Opatření ochrany proti zbraním hromadného ničení se odráží v plánech operace, přeskupení, politické práce, bojového použití druhů vojsk a speciálních vojsk, chemického, ženijního, speciálního technického a týlového zabezpečení, obnovení bojové schopnosti a odstranění následků a v nařízeních pro ochranu proti zbraním hromadného ničení.

Při přechodu frontu do obrany na počátku války (při přípravě a vedení první obranné operace) bude značná část opatření OPZHN organizována a připravena již v míru.

Směrnice pro operační o mobilizační přípravu ve výcvikovém roce 1987—1988 stanoví zpracovávat jednotné plánování operačního maskování v přípravě a průběhu obranné operace. Řada opatření plánu operačního maskování bude uskutečňována již v míru. V každém případě je rozhodující věrohodnost, aktivní činnost sil a prostředků, které vykonávají operační maskování.

Operační maskování v obranné operaci je organizováno a uskutečňováno s cílem

utajit před nepřítelem systém obrany a zámysl obranné operace, operační sestavu, bojovou pohotovost a bojeschopnost vojsk, prostory bojového rozmístění raketového vojska a rozmístění letectva, přípravu protiúderů, manévru, ženijního budování terénu a vytvoření zátarasů, prostorů míst velení i důležitých týlových objektů a klamat nepřítele o skutečných opatřeních. Jedním z nejdůležitějších úkolů operačního maskování jsou opatření proti všem druhům průzkumu nepřítele, zvlášť proti technickému, který je veden za použití optických, optoelektronických, rádiových, radiotechnických, radiolokačních, tepelných prostředků.

Hlavními způsoby maskování jsou skrytí, imitace, demonstrační činnost a dezinformace.

Skrytí v obranné operaci spočívá v odstranění demaskujících příznaků rozmístění vojsk, objektů, činnosti a v uskutečňovaných opatřeních. Je zabezpečováno maskováním, přesným dodržováním zásad vojenského tajemství, splněním požadavků utajeného velení, režimu utajení a pravidel využívání radioelektronických prostředků, dodržováním maskovací kázně, ženijním vybudováním prostorů rozmístění vojsk, obranných prostorů a použitím nových způsobů řešení.

V případě potřeby a bude-li možnost, je výhodná periodická změna prostorů bojového rozmístění raketového vojska, vojska PVO, letectva, prostorů rozmístění svazků druhého sledu, záloh, míst velení a raketových technických útvarů. Při přeskupení je zapotřebí využívat výhodných meteorologických podmínek, které ztěžují viditelnost vojsk a objektů, používat v široké míře dýmy a aerosoly.

Imitace zahrnuje vytvoření prvků klamného uspořádání obrany, klamně prostory rozmístění druhých sledů, záloh, prostorů bojového rozmístění raketového vojska, protiletadlových raketových svazků a útvarů, palebných postavení dělostřelectva, klamná místa velení, klamnou spojovací soustavu, klamný systém ženijních zátarasů, klamně čáry rozvinování druhých sledů, klamná letiště i důležité týlové objekty. K tomu je nutné využívat v široké míře nejen makety bojové techniky, ale především rádiové, radiotechnické, radioelektronické, pyrotechnické, zadýmovací a další moderní technické maskovací prostředky.

Demonstrační činnost spočívá v záměrně klamně činnosti skutečných vojsk, ve vedení boje na klamných směrech (přemisťování), vedení palby dělostřelectvem,

vzletech letectva, aktivaci průzkumu, práci rádiových sítí, směrů atd., s cílem klamat nepřítele o skutečných směrech rozmístění a činnosti hlavních uskupení vojsk.

Dezinformace představuje předávání klamných zpráv nepřítelem technickými spojujícími prostředky, tiskem, televizí, rozhlasem za využití neoficiálních (speciálních) kanálů i dalších prostředků a způsobů k oklamání nepřítele. Pro dezinformaci je třeba v maximální míře využít rovněž agenturní prostředky, vytvářet klamná uskupení vojsk a organizovat jejich klamnou a demonstrační činnost.

Operační maskování vychází ze zámyslu operačního maskování nadřazeného velení a z Plánu obranné operace s přihlédnutím ke konkrétní i předpokladné situaci, možnostem nepřátelského průzkumu všeho druhu, demaskujícím příznakům vlastních vojsk i objektů a z možnosti vyčleněných vojsk, sil a prostředků pro operační maskování. Je nutné, aby operační maskování bylo v každém případě uskutečňováno centralizovaně, podle jednotného zámyslu i plánu a aby zahrnovalo jak ochranné, tak i aktivní činnosti proti nepřátelskému průzkumu.

Organizace operačního maskování zahrnuje:

- přijetí rozhodnutí pro operační maskování,
- vyčlenění sil a prostředků,
- vydání úkolů a příprav vyčleněných sil i prostředků,
- plánování, organizaci součinnosti mezi svazy (svazky) druhů ozbrojených sil, druhů vojsk a speciálních vojsk,
- organizaci i kontrolu přípravy a vykonání opatření operačního maskování.

V rozhodnutí pro operační maskování je zapotřebí, aby velitel stanovil:

- cíl, zámysl a hlavní úkoly,
- vyčleněné síly a prostředky,
- způsob použití vyčleněných sil a prostředků.

Úkoly pro operační maskování jsou předávány vykonavatelům samostatnými nařízeními, ze kterých nesmí být zjištěl obsah celkového plánu operačního maskování.

Plán operačního maskování, který je nedílnou součástí plánu obranné operace, zpravidla obsahuje:

- cíl, zámysl a úkoly maskování při přípravě i vedení obranné operace,
- čas realizace opatření,

V článku jsem poukázal jen na dva druhy operačního zabezpečení, které jsou všeobecnou záležitostí a jsou někdy opomíjeny vzhledem k tomu, že při cvičeních je důsledně neprověřujeme. Jejich důležitost však je jednou z rozhodujících pro dosažení úspěchu v obranné operaci frontu.

- rozsah opatření operačního maskování,
- prostory (směry), dobu a způsob vykonání každého opatření,

— vyčleněné síly a prostředky pro plnění úkolů,

- odpovědné vykonavatele,
- organizační kontroly.

Plán operačního maskování zpracovává a seznamuje se s ním přísně omezený okruh funkcionářů.

Myslím, že v poslední době se často zapomíná i na tak důležitou otázku, jakou je **ochrana a obrana vojsk**. Tuto důležitou a neprocvičenou oblast je třeba mít v popředí pozornosti všech velitelů a štábů.

Ochrana a obrana vojsk v obranné operaci je organizována s cílem zabránit nadálému napadení nepřítelem, vést boj s jeho aeromobilními útvary (jednotkami) a diverzní průzkumnými skupinami, ochránit vojska v prostorech rozmístění, při rozvinování a přemísťování, v prostorech bojového rozmístění (palebných postaveních), v místech velení, ochránit spojovací linky a uzly, přepravy, průsmyky, soutěsky a objekty týlu, zajistit bezpečnost komunikační sítě a dopravních prostředků.

Ochrana a obranu vojsk uskutečňují vlastní síly a prostředky svazků (útvárů), speciálně k tomu vyčleněvané útvary a jednotky, síly regulační pořádkové služby a ochrany týlu.

Ochrana a obrana vojsk v prostorech rozmístění, obranných pásmech, na čarách rozvinutí k protitúderu, v prostorech bojového rozmístění, palebných postaveních a na palebných čarách je vykonávána všemi druhy, střežením, pořádkovou službou apod. Na čarách rozvinutí je možné organizovat příkrytí jednotlivých směrů speciálně vyčleněnými silami.

K ochraně a obraně vojsk při přemísťování (přeskupení, výměně vojsk, zaujetí stanovených obranných pásem, úseků a prostorů, vyvádění vojsk na čáry rozvinutí k protitúderu) je organizována pochodová zajištění a obrana důležitých objektů na čarách přesunu.

Zvláštní pozornost je nutné věnovat ochraně a obraně prostředků a prostorů (míst) uložení jaderné munice, míst velení, spojovacích uzlů. K plnění těchto úkolů je zapotřebí využívat speciálně vyčleněné útvary a jednotky motostřeleckého (tankového) vojska, vojska protivzdušné obrany, případně úderné výsadkové útvary a jednotky, ženijní zátarasy a technické výstražné signalizační prostředky.